

Envirostratégia 2030 - Záznam z druhého stretnutia pracovnej skupiny BIODIVERZITA

28.9.2017, 13:00- 16:00, MŽP SR / IEP

Spracovala: Jana Mikudová (IEP)

V súvislosti s prípravou novej Stratégie environmentálnej politika SR do roku 2030 (ďalej len „Envirostratégia 2030“ alebo ES) sa konalo druhé stretnutie pracovnej skupiny, ktoré sa venovalo problematike biodiverzity, ochrany fauny a flóry, chráneným územiám a pod..

Po privítaní účastníkov a úvodnom slove predstavil Martin Haluš (riaditeľ IEP) program pracovnej skupiny a harmonogram v súvislosti s prípravou ES, poďakoval za vnesené podnety, ktoré možno nájsť na internetovej stránke, <http://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/>. Cieľom druhého stretnutia je vyriešiť sporné body nultého draftu Envirostratégie 2030 a upresniť formulácie.

Prvý draft ES bude po zapracovaní pripomienok zaslaných do stredy 4.10.2017 do 14:00, zverejnený verejnosti aj so vznesenými pripomienkami. Následne začne proces SEA, prebehne IPK, MPK, návrh uznesenia vlády SR a úloh vyplývajúcich z ES.

Envirovýchova a vzdelávanie bude spracovaná v extra kapitole, ktorá bude čoskoro hotová a bude členom.prac.sk. zaslaná na pripomienkovanie. To isté platí pre dáta a monitoring a inštitucionálny rámec, ktoré budú samostatnými kapitolami. V dátovej časti budeme riešiť potrebu monitorovania, kvality dát a ich prístupnenie a verejnú kontrolu. V inštitucionálnom rámci kompetencie, spoluprácu a rozpory medzi rezortmi, ch stratégiami a politikami.

Aktuálne stratégie, smernice a politiky pre jednotlivé oblasti budú spomenuté v prílohe ES, kde bude uvedené čo je ich cieľom a podstatou. Neuvádzame ich v tele ES, kvôli čitateľnosti a prehľadnosti.

Úvod bude spracovaný po finalizácii jednotlivých kapitol, v ktorom bude spracovaný hlavný cieľ ES.

Pavol Široký (IEP) predstavil štruktúru kapitoly pracovnej skupiny. Poukázal, že ES hovorí o makro-opatreniach, s výhľadom do 2030 a nezameriava sa na mikro-opatrenia, ktoré by mali byť uvedené v čiastkových sektorových stratégiách, politikách a vyhláškach. Vyzval účastníkov sa pred svojimi vstupmi predstaviť a počas diskusie hľadať konštruktívne a kompromisné riešenia a nezameriavať sa na riešenie „slovíčok“. Jedným z cieľov ES je neuvádzať v nej nezrozumiteľné odborné výrazy, ale nahradiť ich jednoduchými, širokej verejnosti zrozumiteľnými výrazmi. 7 pracovných skupín ES má 160 členov preto je potrebné hľadať spoločné formulácie a nie iba jednostranne presadzovať vlastné ciele a postoje.

Nasledovala diskusia po jednotlivých častiach kapitoly:

2. Ochrana prírody a krajiny nie len na papieri

Formulácia hlavného cieľa v rámci:

Toma (MPRV SR)	Požiadala o vypustenie vety „Spoplatnenie ekosystémových služieb...“, kvôli ovplyvňovaniu vlastníckeho práva, alebo špecifikovať, že hovoríme o chránených územiach a pozemkoch vo vlastníctve štátu.
Kadlečík (ŠOP)	Navrhol preformulovať textáciu v celej kapitole tak, aby boli zahrnuté územia medzinárodného, európskeho aj národného významu.
Guziová (OD SR)	Požiadala preformulovať vetu „dobudovaním systému chránených...“, aby bolo zrejmé, že na SR už bola ochrana prírody aj pred vstupom do EÚ a NATURA 2000 je len doplnok. Navrhuje vypustiť slovo „všetky“.
Janák (WWF)	Doplnil, že je do vety potrebné spomenúť všetky nástroje, ktoré na SR máme, nie len pár, a mali by sa aj uplatňovať.

Text pod rámčekom:

Guziová	Navrhuje presnejšie popísať aj ostatné manažmentové kategórie. Definovať čo presne nefunguje, nedostatočné vybavenie administratívnymi kapacitami.
Haluš	Vyzval poslať návrh do 3 viet.
Toma	Odporučil upraviť formuláciu vety „Slovenská legislatíva ochrany...“, aby bolo zrejmé, čo sa pod tým myslí. Odporučil upraviť formuláciu „žiaden slovenský NP...“, a doplniť, že NP neboli vyhlasované podľa kritérií IUCN a vychádzajú z iných kritérií ako IUCN. Odporučil vysvetliť, a doplniť zdroj dát, čo sa chápe pod prístupnou zeleňou vo vete „Najhoršia dostupnosť...“.
Antalová (IEP)	Reagovala, že je to na základe satelitných snímok.
<i>neuviedol meno</i>	Navrhol, že je potrebné doplniť relevantnejšie ohrozené druhy živočíchov pre SR (nie obojživelníky a machy).
Kadlečík	Súhlasí, že je potrebné uviesť, že slovenská sústava chránených území vznikala podľa iných kritérií a teda ani nemôže reflektovať kritériá IUCN.

2.1 Zastaviť stratu biodiverzity

Kadlečík	Uviedol, aby sme sa neobmedzovali pojem ochrany prírody len na chránené územia.
Guziová	Navrhuje radšej rozšíriť odstavec o vytvorenie nástroja na regulovanie antropogénneho vplyvu človeka. Odporúča, aby stratégia vnímala potreby verejnosti a aby obyvatelia pociťovali chránené územia ako ich výhodu. V druhom odstavci odporúča doplniť, že starostlivosť nevykonávajú len vlastníci ale aj užívateľa. Odporúča doplniť, že na aktualizácii červených zoznamov a na výskume sa podieľajú aj MVO, nakoľko sú viac prakticky orientované. Odporúča doplniť 4 odstavec, okrem CITES aj iné škály nelegálnych činností pre dosiahnutie komplexnosti.
Toma	V druhom odstavci „Skvalitní sa ochrana...“ odporúča vypustiť alebo rozšíriť o „všetkých možných/dostupných zdrojov“ Odporúča preformulovať vetu „tam, kde vznikli...“ Odporúča preformulovať vetu v 3 odstavci „zrealizuje sa...“, nakoľko už nejaké mapovanie máme. Odporúča preformulovať na „bude sa pokračovať vo výskume, mapovaní...“. Odporúča v 4 odstavci vypustiť „obchodovanie cez internet“. Odporúča v 5 odstavci vypustiť konkrétne plány starostlivosti pre medveďa, vlka nakoľko má mať stratégia všeobecný charakter. Odporúča vypustiť vetu v 5 odstavci „zároveň sa obmedzí prikrmovanie...“ .
<i>neuviedol meno</i>	Vetu v poslednom odstavci „vykonávanie poľovnej činnosti v chránených územiach bude zakázané“ navrhuje prepísať na „sa prehodnotí“. Treba posudzovať prípad od prípadu.
Toma	Doplnil, že je potreba vykonávať poľovníctvo aj vo vzťahu k ohrozeným druhom a ich predátorom.

Guziová	Vyjadrila potrebu zaviesť inštitút zodpovedný za regulovanie stavu druhov, ktoré sú označené ako poľovná zver.
Toma	Reagoval, že vykonávanie poľovnej činnosti bude vykonávané na základe programov starostlivosti o chránené územia a v nich by teda malo byť definované. Nesúhlasia s paušálnym zákazom.
Lukáč (VLK)	Doplnil, že v dokumente treba stanoviť hranicu, kde v žiadnom prípade nemôže byť poľované. Súhlasí s návrhom, že to musí byť od prípadu k prípadu, ale nejaká minimálna hranica by mala byť stanovená. Požiadala MPRV SR o vysvetlenie vyjadrenia odstrániť konkrétny plán starostlivosti o vlka z ES.
Toma	Reagoval, že stratégia má mať všeobecný charakter, nie detailne riešiť ochranu konkrétnych druhov živočíchov, navyše ak sa rieši tento druh, prečo sa nerieši ktorýkoľvek iný?
Široký	Reagoval, že súhlasia špecifikovať zákaz poľovných činností o špecifikáciu podľa dokumentov starostlivosti o chránené územia.
Lukáč	Navrhol zjednodušiť stupne ochrany prírody aj v súvislosti s bezzásadovými oblasťami.
Kadlečík	Doplniť v poslednej vete druhého odstavca aj užívateľov pozemkov.
Derka (PRIRFUK - KE)	Rozhodovacie kompetencie – „manažérske opatrenia“?
Maňka	Doplnil, že „manažérske opatrenia“ mali byť „manažmentové opatrenia“.
Široký	Reagoval, že ak sa navrhne potreba presunu kompetencií, bude potreba rozšírenia kapacít.
Toma	Sa opýtal kto zaplatí opatrenia, ktoré bude vykonávať ŠOP?
Guziová	Reagovala na vetu v 3 odstavcu, či sa môže kompetencia ŠOP rozšíriť aj na invázne druhy?
<i>neuviedol meno</i>	Vyjadril potrebu presnejšie špecifikovať, ktoré orgány / organizácie ochrany prírody budú zodpovedať za starostlivosť.
Toma	Mal pripomienku k draftingu, „Manažérske opatrenia“...rastlín a živočíchov v chránených územiach bude zabezpečovať organizácia v pôsobnosti MŽP SR.
Guziová	Chránené vtáčie územia v 1. stupni ochrany by mali byť posilnené, nakoľko súčasná úroveň ochrany je nedostatočná.

2.2 Zreformovať štátne organizácie ochrany prírody

Toma	Reagoval na vetu „Posilnia sa legislatívne...“ a otázkou, či je ŠOP právnym subjektom a či bude znáša zodpovednosť za škody? Opýtal sa, či vetou „kompetencie štátnych organizácií..“ sa myslí, že sa správa bude vykonávať ŠOP, s čím nesúhlasia. Odporučil zamyslieť sa nad vytvorením jednej inštitúcie, so zastúpením rôznych organizácií, aby sa integrovala správa územia a zamedzilo sa nesúrodému rozhodovaniu (aby nezahŕňala len ochranu prírody a lesy, ale aj ostatné oblasti, ako napríklad vodu).
Viestová (SOPBaK MŽP SR)	Odporučila, že táto časť by mohla ísť do inštitucionálneho rámca.
Guziová	Reagovala, že v nasledujúcich 15 rokoch, je náročné vykonať takúto veľkú zmenu. Ale integrovaná správa územia by bola ambicióznou a vítanou.

Straka (ZMOS)	Podotkol, že nie je potreba vyjadrovať pozície rezortu, ale je potrebné dohodnúť sa na našej úrovni a navrhnuť to ako najlepšie vieme.
Haluš	Súhlasí, a opakuje podstatu textu ES všeobecný charakter a jednoduché pojmy
Toma	Reagoval že nie je dôležité hovoriť o tom kto, ale čo v rámci špecializovanej štátnej správe, ktorá chýba.
Guziová	Reagovala, že špecializovaná štátna správa by sa v texte mala objaviť.
Široký	Súhlas s preformulovaním.
Straka	Reagoval, že obce a samosprávy sa začínajú viac zaujímať o ochranu prírody. Preto je dôležité dbať na implementáciu aby mala ochrana prírody reálny výstup citeľný v teritóriu.

2.3 Zjednodušiť systém stupňov ochrany

Guziová	Položila otázku, či sa v tejto časti chceme venovať iba k NP alebo ku všetkým kategóriám podľa IUCN. Navrhuje cieľ, že všetky kategórie sa prehodnotia podľa medzinárodných kritérií.
Lukáč	Navrhuje 2 stupne ochrany: úplne bezzásahové a manažované – také, kde sa dohodnú ostatní stakeholderi a kde budú diferencované programy starostlivosti prispôbené podľa doterajších členení.
Toma	Navrhol preformulovať vetu „v roku 2030...“ že chránené územia budú <u>prehodnotené</u> podľa kritérií IUCN, prehodnotí sa právna úprava a prehodnotí sa celá sústava chránených území SR. Navrhol preformulovať vetu v 3 odseku „z dlhodobého hľadiska je nevyhnutné..“ pretože, štátne pozemky nemôžem delimitovať do správy štátu.
Guziová	Veta v 3 odseku ohľadne 5% bezzásahových území rozlohy štátu, vyjadřila potrebu zabezpečiť, aby podiel chránených území na celkovej rozlohe štátu neklesol.
Lukáč	Nesúhlasil s tým dať to do ES.
Straka	Reagoval, že akékoľvek číslo zavádza, pokiaľ sa v skutočnosti tie územia nechránia.
Kadlečík	Súhlasil, že keďže slovenské chránené územia vznikali na inom základe ako kritériá IUCN, bude potrebné prehodnotenie, každé takéto prehodnotenie systému chránených území by však malo byť len na odbornom základe.
Lukáč	Reagoval na vetu v 3 odstavci „najvzácnejšie územia a biotopy..“, že bezzásahové územia, nemusia mať limity ani kritériá. Stačí to ponechať na prírodu. To môže ponechané na vôľu vlastníka a iných.
Široký	Vyzval na zaslanie formulácie

2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby

Toma	Podotkol, že treba dbať na rovnovážne postavenie ekosystémových služieb. ktoré patria vlastníkovi pozemku, na ktorom sa služby vykonávajú. Odporučil doplniť odstavec pod Boxom, že bude založené na krytí nákladov z nárokovateľných zdrojov. Pýtať si zdroje od štátu na ciele, ku ktorým sa štát zaviazal. Vypustiť slovo „všetky“. Zosúladiť dravce a hlodavce v kapitolách Pôda a lesy a Biodiverzita
------	---

Široký

Vyjadril súhlas so rovnovážnym postavením ekosystémových služieb, ale upozornil na to, že v chránených územiach nesmú prevažovať ekosystémové služby využiteľné na hospodárske účely, keďže sa prevažne má jednať o bezzásahové územia.

2.5 Vytvoriť a uplatňovať koncept ochrany krajiny

Bez pripomienok.

Široký

Na záver vyzval členov pracovnej skupiny, aby zaslali svoje pripomienky k nultému draftu, formulácie ku ktorým boli vyzvaní na stretnutí a dodatočné pripomienky najneskôr do stredy 4.10.2017 do 14:00.